

samtidig træffes samt på opsparings- og investeringstilbøjelighed.

ad 4. Det er ikke rigtigt, at omløbs-hastigheden $C_T = Y/M_T$ kan erstatte Keynes' (Kahn's) multiplifier, thi når M_T som påvist ikke kan bestemmes autonomt, siger forholdet Y/M_T intet. Multiplikatoren fortæller os derimod, at en bestemt investeringsudgift pr. år i kraft af, at folk giver en del af den indtægt, de får gennem investeringen, ud til forbrug, efter en vis tids forløb, resulterer i en indtægtsforøgelse, der er k gange investeringsudgiften. Her er tale om en beskrivelse af en proces, der vitterligt finder sted, mens omløbs-hastigheden kun er udtryk for en divisionsoperation.

Forf. har adskillig ret i at betegne den århundredgamle diskussion om kvantitets-teori og omsætningsligning som beklageligt tidsspilde, men han burde vel have tilføjet, at den har været et udtryk for en famlende søgen efter løsningen på særdeles vigtige problemer, og at sådant tidsspilde næppe kan undgås. Vanskeligere er det vel at forsvare, at forf. selv med den viden, vi nu sidder inde med, stadig fortsætter denne diskussion. Vi ved nu alle, at indkomst, beskæftigelse og priser — og det er jo de relevante økonomiske størrelser — bestemmes af markedsforholdene. Det er derfor disse markedsforhold, dvs. efterspørgsels- og udbudsforhold, vi må studere, hvis vi er interesseret i de nævnte størrelser og deres beherskelse — og det er vi i højeste grad. De begreber, kvantitetsteorien opererer med, er her ganske ubrugelige. Alt hvad man behøver at vide om pengemængden er, at man derigennem kan øve en vis indflydelse på rentefoden, og at man tillige gennem rationering af penge kan påvirke beskæftigelsen bortset fra rentevirkningen, men hvormegen kasse, der er brug for til omsætningsformål og dennes såkaldte omløbs-hastighed er ligegyldig, og jo hurtigere man ophører at interessere sig herfor desto bedre.

Derimod kan det have kuriositetens interesse at give en historisk beskrivelse af de teorier, man i fortiden har haft om

disse ting, og her har forf. gjort en betydelig indsats.

Jørgen Pedersen.

Conference on Business Cycles. National Bureau of Economic Research. New York 1951. 433 sider. Pris: \$ 6,00.

Dette er en samling af artikler fremlagt ved en kongres om konjunkturbevægelser, som blev afholdt i New York i 1949. Haberler har skrevet et kort forord, som resumerer bogens 11 kapitler. Hver artikel er efterfulgt af diskussionsindlæg.

1. del er »general papers«, men er vel snarere sammensat af de afhandlinger, som ikke har kunnet passe ind i 2. del, som handler om profit og investering, eller i 3. del: Business Cycle Research and Policy.

I 1. del dominerer en lang og ret vanskelig artikel af Carl Christ om Klein's model — se Cowles Commission's monografi nr. 11, jfr. artiklen »Fra økonometriens verden« i dette nr. af tidsskriftet. En ganske kort artikel af Tinbergen giver forslag til en reformulering af forskellige økonomiske hypoteser med det formål at kunne bringe hypoteserne på en sådan form, at de i højere grad tillader en verifikation. I den deraf følgende diskussion bemærker man et usædvanlig uforsonligt og skarpt indlæg af David McCord Wright mod Cowles Commission. — Efter et indlæg af Schumpeter (»Historical Approach to the Analysis of Business Cycles) følger en artikel af R. A. Gordon om tyvernes investeringsopsving.

I 2. del refererer Thor Hultgren meget kort en undersøgelse over aktieselskabsgevinster. Den derefter følgende artikel — Studies in Investment Behavior — af Klein er bogens længste. Abramovitz's artikel om lagerinvesteringer og konjunkturbevægelser afslutter dette afsnit.

3. del handler — med artikler af C. Ashley Wright, Gottfried Haberler og Arthur Smithies — om de mere generelle forbindelser mellem den økonomiske politik og konjunkturteorien.

Det vil fremgå, at indholdet er meget heterogent, hvilket da også dominerer det

samtidig træffes samt på opsparings- og investeringstilbøjelighed.

ad 4. Det er ikke rigtigt, at omløbs-hastigheden $C_T = Y/M_T$ kan erstatte Keynes' (Kahn's) multiplifier, thi når M_T som påvist ikke kan bestemmes autonomt, siger forholdet Y/M_T intet. Multiplikatoren fortæller os derimod, at en bestemt investeringsudgift pr. år i kraft af, at folk giver en del af den indtægt, de får gennem investeringen, ud til forbrug, efter en vis tids forløb, resulterer i en indtægtsforøgelse, der er k gange investeringsudgiften. Her er tale om en beskrivelse af en proces, der vitterligt finder sted, mens omløbs-hastigheden kun er udtryk for en divisionsoperation.

Forf. har adskillig ret i at betegne den århundredgamle diskussion om kvantitetsteori og omsætningsligning som beklageligt tidsspilde, men han burde vel have tilføjet, at den har været et udtryk for en famlende søgen efter løsningen på særdeles vigtige problemer, og at sådant tidsspilde næppe kan undgås. Vanskeligere er det vel at forsvare, at forf. selv med den viden, vi nu sidder inde med, stadig fortsætter denne diskussion. Vi ved nu alle, at indkomst, beskæftigelse og priser — og det er jo de relevante økonomiske størrelser — bestemmes af markedsforholdene. Det er derfor disse markedsforhold, dvs. efterspørgsels- og udbudsforhold, vi må studere, hvis vi er interesseret i de nævnte størrelser og deres beherskelse — og det er vi i højeste grad. De begreber, kvantitetsteorien opererer med, er her ganske ubrugelige. Alt hvad man behøver at vide om pengemængden er, at man derigennem kan øve en vis indflydelse på rentefoden, og at man tillige gennem rationering af penge kan påvirke beskæftigelsen bortset fra rentevirkningen, men hvormegen kasse, der er brug for til omsætningsformål og dennes såkaldte omløbs-hastighed er ligegyldig, og jo hurtigere man ophører at interessere sig herfor desto bedre.

Derimod kan det have kuriositetens interesse at give en historisk beskrivelse af de teorier, man i fortiden har haft om

disse ting, og her har forf. gjort en betydelig indsats.

Jørgen Pedersen.

Conference on Business Cycles. National Bureau of Economic Research. New York 1951. 433 sider. Pris: \$ 6,00.

Dette er en samling af artikler fremlagt ved en kongres om konjunkturbevægelser, som blev afholdt i New York i 1949. Haberler har skrevet et kort forord, som resumerer bogens 11 kapitler. Hver artikel er efterfulgt af diskussionsindlæg.

1. del er »general papers«, men er vel snarere sammensat af de afhandlinger, som ikke har kunnet passe ind i 2. del, som handler om profit og investering, eller i 3. del: Business Cycle Research and Policy.

I 1. del dominerer en lang og ret vanskelig artikel af Carl Christ om Klein's model — se Cowles Commission's monografi nr. 11, jfr. artiklen »Fra økonometriens verden« i dette nr. af tidsskriftet. En ganske kort artikel af Tinbergen giver forslag til en reformulering af forskellige økonomiske hypoteser med det formål at kunne bringe hypoteserne på en sådan form, at de i højere grad tillader en verifikation. I den deraf følgende diskussion bemærker man et usædvanlig uforsonligt og skarpt indlæg af David McCord Wright mod Cowles Commission. — Efter et indlæg af Schumpeter (»Historical Approach to the Analysis of Business Cycles») følger en artikel af R. A. Gordon om tyvernes investeringsopsving.

I 2. del refererer Thor Hultgren meget kort en undersøgelse over aktieselskabsgevinster. Den derefter følgende artikel — Studies in Investment Behavior — af Klein er bogens længste. Abramovitz's artikel om lagerinvesteringer og konjunkturbevægelser afslutter dette afsnit.

3. del handler — med artikler af C. Ashley Wright, Gottfried Haberler og Arthur Smithies — om de mere generelle forbindelser mellem den økonomiske politik og konjunkturteorien.

Det vil fremgå, at indholdet er meget heterogent, hvilket da også dominerer det

almindelige indtryk, bogen efterlader. De mest givende afsnit er vel nok sådanne, som tager konkrete empiriske opgaver op, mens de øvrige afsnit alle lider under at skulle behandle meget omfattende spørgsmål på få sider. Der bliver da væsentlig kun plads til ganske skitse-mæssige forslag. *P. Nørregaard Rasmussen.*

Wages Policy under Full Employment. By Erik Lundberg, Rudolf Meidner, Gösta Rehn and Krister Wickman. Edited and translated by Ralph Turvey. William Hodge & Co., London 1952. 88 s. Pris: 6 sh.

Den unge London-Økonom Ralph Turvey fortsætter ved Udgivelsen af denne lille Bog sin Virksomhed som Iudfører af svensk Økonomi i England og dermed på det internationale Marked. De tidligere Bidrag er Artikler, hvori han selv fører »Stockholm-Skolens« teoretiske Ideer videre. Her staar han som Udgiver af et lille Udvalg af Indlæg i den højst interessante, samtidigt teoretiske og praktiske Diskussion om Lønpolitikens Rolle i den aktuelle Problemerkreds omkring fuld Beskæftigelse og Inflation. Alle Forfatterne er Økonomer, men de to af dem, Rehn og Meidner, tillige knyttet til den svenske Landsorganisation, der har haft en større Diskussion om Lønpolitik i sit Tidsskrift »Tiden« og har udgivet et lille Skrift med Bidrag fra talrige Fagforeningsfolk. De øvrige Artikler er fra Økonomisk Tidsskrift, og alle Artikler revideret af Forfatterne.

Lundberg siger i sit indledende Afsnit, at den fulde Beskæftigelses store Talsmænd har haabet paa at afværge Inflationens fare ved, at Fagforeningerne viste social Ansvarlighed. Men kan man vente en Løsning ad denne Vej? Han drøfter i Tilknytning til den klassiske svenske Diskussion de mulige Stabiliseringsprincipper og finder Wicksells stabile Priser mere realisabelt end Davidsons Forandring i Prisniveauet omvendt proportionalt med Produktiviteten.

Tilpasning af Forholdet mellem Lønnen paa forskellige Omraader og centraliseret

contra decentraliseret Lønpolitik spiller betydelig Rolle. Ved høj Beskæftigelsesgrad opstaar Konkurrence om Arbejdskraften, og Rehn siger, at saadanne Lønforskelle forsvinder, som kunde opretholdes saa længe, hver Del af Arbejdsmarkedet havde sin Reserve af arbejdsløse. Udligning af saadanne uholdbare Lønforskelle er den ene af de Betingelser, Rehn opstiller for Undgaaelse af Inflation. Den anden er: ikke for højt Gevinstniveau for Virksomhederne. Gevinsterne skal klemmes saa stærkt mellem Løn og Skatter, at Konkurrencen om Arbejdskraften begrænses. Naar der ikke fuld Beskæftigelse paa det private Arbejdsmarked, skal det offentlige have Midler til at sætte særlig Beskæftigelse i Gang. Financiering heraf ved høje indirekte Skatter sikrer ogsaa Opsparingen og hindrer, at høje Lønninger skal drive Efterspørgslen op. Staten skal ikke ved Priskontrol, Rationering eller anden negativ Politik over for Erhvervene foraarsage et skævt Prissystem med dertil svarende mindre ønskelig Anvendelse af Landets Produktionsmidler; men den skal positivt bidrage ved Supplering af den utilstrækkelige private Produktion. Mulighederne for at flytte Arbejdskraften ved Hjælp af almindeligt gældende Lønforskelle er næppe store. Et mere virksomt Middel er Tilskud til selve Overflytningen.

Lundberg fremsætter paa adskillige Punkter Kritik af Rehns dristige, konstruktive Ideer og mener, at Klemning af Virksomhedernes Gevinst kan rumme Fare for Beskæftigelse og Opsparing, og at den heller ikke vil være virksom i alle Tilfælde over for Tendenserne til Lønstigning. Man ved for lidt om, hvad der sætter Lønstigning i Gang. Han mener, at Kravene til Administrationen bliver store, er betænkelig ved Væksten af den offentlige Sektor og mener, at Pengepolitikken, der paavirker de Tusinder af Virksomheders Handlen, vil virke hurtigere og mere elastisk og have Fordele, fordi den er mere decentraliseret.

Wickman siger i sin korte Slutningsartikel bl. a., at Fagforeningernes Ansvar for Inflationen har været stærkt overdrevet,